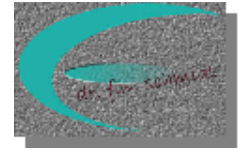

Histo-visie

Een klacht uit 1628

Inleiding

In 1628 ontving de Staten Generaal een klacht vanuit de in het Land van Vollenhove gelegen steden Hasselt en Steenwijk.

De klagers maakten bezwaar tegen het feit dat de Ridderschap en de steden Deventer, Kampen en Zwolle de inwoners van de beide eerder genoemde steden zwaarder belastten dan de ingezetenen van de drie hoofdsteden zelf.

Hasselt en Steenwijk bevoerden, dat ze hierdoor beroofd werden van hun rechten en privileges. Feitelijk werden ze als platteland beschouwd.

De al eerder geopperde bezwaren, werden door de Ridderschap en de drie steden terzijde geschoven. Men ging zelfs zover om het verzet van de twee steden als 'majesteitsschennis' te typeren.

De klachtenreeks hield hiermee niet op. Zo hadden de Staten van Overijssel na het overlijden van Henrick Keppel Fox, buiten Hasselt om tegen de privileges van de stad in, een nieuwe schout benoemd. Hasselt beriep zich echter op oude rechten. De stad zou het nominatierecht bezitten. Bovendien moest de nieuwe schout inwoner van Hasselt zijn.

De drie hoofdsteden hadden zich een degelijk recht al enige tijd eigen gemaakt. Zij benoemden buiten de stadhouder om, zelf een nieuwe schout als de vorige was overleden.

Daarnaast hadden de steden een nieuw plakkaat uitgevaardigd, waarbij het aan de burgers van Hasselt en Steenwijk verboden werd om te jagen en te vissen. Alleen hun burgers hadden dit recht. De beide kleine steden niet, tenzij zij dit

met oude beschreven rechten konden aantonen.

Ergerlijk was ook dat de steden het hoofdgeld in de Hasselt en Steenwijk door soldaten hadden laten innen, terwijl het al geïnd was en de opbrengst ervan al aan de Staten was afgedragen. De leden van de Unie moesten gelijke lasten dragen. Het paste niet dat een stad over een andere stad regeerde. Hasselt en Steenwijk verzochten de Staten—Generaal niet toe te staan dat de ene stad de andere stad overheerste. Tevens wilden zij dat een hofrichter werd aangewezen aan wie zij de zaak konden voorleggen. De Staten Generaal nam echter geen stelling in. Zij verwezen de zaak naar de stadhouder.

Deze schoof de zaak weer door naar de Staten van Overijssel. Tot een oplossing kwam het

Bronnen:

www.inghist.nl/
Onderzoek/Projecten/
BesluitenStaten-
generaal1626-1651

echter niet. De zaak escaleerde alleen maar. In februari 1629 werden de twee steden uitgenodigd om een afgevaardigde naar de Landdag in Kampen te sturen. Even leek een oplossing in zicht, maar in plaats van te onderhandelen, werden de twee gedeputeerden gegijzeld. Nu leek heentotstand kom van een overeenkomst alleen maar verder weg te raken. De beide steden weigerden om nieuwe onderhandelaars te sturen. Bovendien werden de twee gegijzelden in staat van beschuldiging gesteld. De aanklacht was niet mis. Beide gedeputeerden werden er van beschuldigd, dat zij tot het smeden van complotten hadden aangezet. In juni zaten de beide mannen nog steeds vast. Een maand later dreigde de Staten nog meer inwoners van Hasselt en Steenwijk in gijzeling te gaan nemen. Zover kwam het niet, maar de beide gedeputeerden waren in oktober nog steeds niet vrij. Een oplossing leek verder dan ooit weg te zijn. De Staten gooide nog eens olie op de golven. Beide steden werden aangeslagen voor een kwart van het bedrag

waarvoor de drie hoofdsteden werden aangeslagen. Hier was een duidelijk geval van scheefgroei van verhoudingen. Het aantal inwoners van Hasselt en Steenwijk was immers geen vierde deel van dat van de drie hoofdsteden. Een jaar eerder was men ook voor hetzelfde percentage aangeslagen, maar men had uiteindelijk slechts een tiende betaald. Dat deed als reëler dan de aanslag van 25 procent. In 1630 waren de beide gijzelaars weer op vrije voeten en waren de financiële problemen opgelost, maar het recht de schout te benoemen werd de stad Hasselt ontnomen en het jacht- en visrecht bleef ongewijzigd. Meer dan honderd en vijftig jaar later, tijdens de patriotten tijd, werd in Steenwijk opnieuw een poging gedaan om het jacht- en visrecht te verwerven. Deze actie kwam voort uit het feit, dat in deze periode gepoogd werd om oude verloren rechten weer op te diepen en in werking te stellen. In de Staten leidde deze wens nog tot een forse aanvaring tussen een deel van de Ridderschap en de drie steden. Twee leden van de eerst ge-

noemde groepering stonden aan de zijde van de drie steden. Opgrond hiervan concludeerden Deventer, Kampen en Zwolle dat er een meerderheid voor een nieuw jachtreglement was. Hoewel Steenwijk hierin precies kreeg wat de stad wilde, werd toch vastgehouden aan het eigen plakkaat. In dat van het gewest, werden namelijk Hasselt en Steenwijk wederom gelijkgesteld met het platteland. Dat ging beide steden echter veel te ver. Was immers niet het feit dat men gelijkwaardigheid aan de drie hoofdsteden nastreefde één van de redenen van hun verzet geweest.

Bronnen:

Schmidt, F.W., *Te late genodigd, of in't geheel vergeten*. De positie van Hasselt en Steenwijk binnen het bestuur van het gewest Overijssel 1621-1795

Meer over de historie van Hasselt weten of zien
www.schmidtplanet.info